

Základné technicko-ergonomické požiadavky a predpoklady pre skvelú prácu lektora BOZP.

Pojem „BOZP“ to je len súbor štyroch písmen. No vyjadruje jednu nesmierne dôležitú oblasť, s ktorou sa stretne spravidla najmä mladý človek v konkrétnom časovom úseku života v škole, neskôr sa však s ním stretáva takmer skoro každý človek, po celý aktívny život.

Pojem „Vzdelávanie“, to je súbor len jedenástich písmen. No vyjadruje jednu z najdôležitejších dlhodobějších oblastí, s ktorou sa stretáva najmä mladý človek v období rastu od detských liet až do zrelej dospelosti.

Pojem „Andragogika“, /gréckeho pôvodu/ úzko súvisí najmä s ďalším dovzdelávaním v dospelosti, teda so vzdelávaním dospelých, najmä v odborných oblastiach, ku ktorým patri aj BOZP.

Vzdelávanie poskytované spoločnosťou, mladých a dospelých pracovníkov pripravuje na život v produktívnom veku, dáva im nesmierne veľa dôležitých informácií, poznatkov, praktických skúseností. V tom súkolesí prijímania poznatkov má svoje nezastupiteľné miesto aj odovzdávanie poznatkov, ktoré spoločnosť často prijíma pod pojmom ako minimálna bezpečnostná gramotnosť, vzdelávanie v oblasti BOZP.

Najvyššou formou je získanie príslušného oprávnenia pre činnosť v oblasti BOZP, prípadne pre riadenie konkrétneho druhu činnosti, v špecifickej oblasti BOZP.

Ak sa snúbi kvalitné vzdelávanie v spojení so zodpovednou výchovou spolu s pôsobením dobrého, kvalitne vybaveného a plne personalizovaného vzdelávacieho strediska vzdelávania v oblasti BOZP, tak prirodzene vzniká výsledný produkt dobre pripraveného a teoreticko-praktickými vedomosťami vybaveného nového odborného pracovníka v príslušnej oblasti BOZP. Samotný odborný doklad /preukaz, osvedčenie/ je už len priesečníkom spoločných hodnôt a snažení, ktorým sa daná osoba prezentuje v prípade potreby na verejnosti, v zamestnaní či pri kontrolnej činnosti.

Preukaz, či iný podobný doklad, je slovo odvodené od slova preukázať sa, to však neslúži len na uvedené potreby. To je aj nesmierne veľký záväzok vo vzťahu k spoločnosti, rodine, pracovnému kolektívu, sebe samému, držiteľovi tohto niekedy životne dôležitého dokladu.

Je tu na mieste pripomenúť, že celú širokú škálu problematiky získavania vzdelania, výchovy, praktických zručností, návykov, vedomostí často v praxi podceňuje samotný štát, zložky v oblasti vzdelávania, rodinné prostredie, osobnosť frekventanta, čím vzniká často neskôr množstvo dramatických situácií, kolízií, nehôd či zranení vrátane nehôd s ťažkými, resp. smrteľnými následkami, či veľkými hmotnými škodami.

Je najvyšší čas, aby sa preto v čo najväčšej miere všetci v danej oblasti v maximálnej miere snažili o zlepšovanie činnosti, kvalitnejšiu výchovu mládeže či odborných pracovníkov organizácii, o neustálu prevenciu, kde nezastupiteľnú úlohu v tomto segmente ma okrem iných subjektov aj samotný lektor BOZP.

Tu treba jasne a precízne pomenovať jeho kardinálnu a nezastupiteľnú úlohu v danom procese.

Aby jeho činnosť bola vždy kvalitná, efektívna, na vysokej úrovni, k tomu musí mať vytvorené výborné predpoklady pre zodpovednú prácu, kvalitné vzdelávanie, musí si priebežne dopĺňať vedomosti, jeho práca by mala byť primerane ohodnotená spoločnosťou.

Tak poďme od úvodu ďalej, venujme sa hlbšie problematike, no a tak zároveň si sami ľahko doplníme stav teórie vo vzťahu k realite v praxi.

K zodpovednej a skvelej práci lektora BOZP v dnešnom dynamickom prostredí pri výchovno-vzdelávacom procese je potrebné priradiť najmä tieto základné okruhy /atribúty/ problematiky vzdelávania.

Sú to najmä tieto okruhy:

1. základné priestorovo-ergonomické požiadavky na pracovné prostredie lektora,
2. technické prostriedky a pomôcky v oblasti výchovy a vzdelávania,
3. vzdelávacie programy, učebné pomôcky v oblasti BOZP a dopravnej výchovy,
4. osobnosť lektora /inštruktora/, jeho odborné znalosti a pedagogické majstrovstvo,
5. využívanie poznatkov z oblasti pedagogiky, didaktiky, efektívne využívanie medzipredmetových vzťahov,
6. oblasť širšej technickej základne vzdelávacieho strediska, vzdelávacia, riadiaca a kontrolná činnosť procesu výchovy a vzdelávania s využívaním spätno-väzobných činiteľov,
7. profesionalita pôsobenia orgánov štátu, kontrolných orgánov, legislatívna činnosť, činnosť odborných, záujmových združení /Národná rada SR, Ministerstvo práce a sociálnych vecí a rodiny, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo dopravy SR, Národný inšpektorát práce, jednotlivé krajské inšpektoráty práce, odborové záujmové združenia,.../ a iné.

Široký okruh danej problematiky nedovoľuje autorovi sa tu hneď plne venovať všetkým siedmym okruhom, no dotkneme sa na začiatok bližšie z časti aspoň prvého bodu,.... v pokračovaní aj ďalších bodov,...

1. Základné priestorovo-ergonomické požiadavky na pracovné prostredie lektora

Ergonómia a bezpečnosť práce

Ergonómia je vedná disciplína založená na porozumení interakcií človeka, technických systémov, pracovných činností a pracovných podmienok, teda interakcií štyroch oblastí. Pojem ergonómia sa používa jednak ako označenie oblastí vedeckých a technických vedomostí vo vzťahu k človeku a jeho práci, jednak ako ukazovateľ využívania a uplatňovania uvedených vedomostí v praxi na dosiahnutie vyššej úrovne vzájomnej adaptácie medzi človekom a jeho prácou z humanitného /zdravotného/ a ekonomického hľadiska /produktivita práce/.

+
+
+
+

Psychológia farieb

Farby na našu psychiku vplyvajú rôznym spôsobom.

Možno ste si všimli, že v niektorých miestnostiach sa cítite príjemnejšie, v niektorých sa vám lepšie pracuje, v iných si zase dokážete najlepšie oddýchnuť. Farba v tomto prípade nie je jediným kritériom, no určite zaváži svojim vyhotovením v každej učebni k celkovej atmosfére, či inej miestnosti.

+
+
+
+

Ako na nás pôsobia jednotlivé farby?

Červená je agresívna, vášnivá, energická. Miestnosť vymalovaná červenou farbou nemusí byť najvhodnejšia pre pokojný vzdelávací proces. Pre pracovne, učebne alebo kancelárie nie je červená farba najvhodnejšia, keďže človeka odpútava a spôsobuje mu nepokoj.

S čiernou farbou sa spájajú negatívne emócie, no v kombinácii s inými farbami tiež vyjadruje luxus, eleganciu, jednoduchosť a prémiovosť. Najmä s bielou, zlatou a striebornou ako doplnkovými farbami je čierna dobrou voľbou. Miestnosti vymalované žltou farbou pôsobia hravo, príjemne a útulne.

Sú ideálne aj pre obývačky, v ktorých nie je dostatok svetla a ktoré chcete presvetliť. Možno ste si už túto farbu všimli aj v niektorých čakárňach, najmä u detských lekárov, psychológov. Je to práve kvôli jej pozitívnemu vplyvu na psychiku, pomáha prekonávať stres.

Ak sa bojíte experimentov s farebnými stenami, biela je stávkou na istotu. Táto farba vyjadruje čistotu, eleganciu. Minimalisticky zariadené miestnosti môžu s bielymi stenami pôsobiť sterilne, no pomocou niekoľkých doplnkov sa podobnej atmosféry jednoducho zbavíte.

O fialovej sa v psychológii hovorí ako o „pohlavne nevyhranenej“ farbe – záleží totiž od jej odtieňa. Je zmesou agresívnej červenej a chladnejšej modrej,...

+
+
+
+

Profesionalita pôsobenia orgánov štátu, kontrolných orgánov, legislatívna činnosť,...

Tiež možno pri tejto príležitosti možno doplniť, keďže považujeme vodičskú skúšku za finále výcviku, čo je pre adepta nesmierne dôležitý posledný krok k vysnívanému vodičskému oprávneniu, aj ďalší postreh z praxe. Pretože dopravné predpisy sú vlastne predpisy o BOZP v cestnej doprave.

V prípade, keď sa bližšie a „veľmi detailne“ pozrieme na riadenú križovatku so signálom S 4, podľa starého skúšobného, štátneho testu Ministerstva vnútra SR, č. 7, objavíme zásadný rozpor medzi signálom električky podľa vyhlášky č. 9/2009 Z. z., podľa § 18 vyhlášky č. 30/2020 Z. z. o dopravnom značení a samotným grafickým nákresom v spomínanom teste.

Čo je horšie a závažnejšie, obdobný problém sa objavoval aj v iných testoch, napr. č. 34 a podobne. Podobný problém sme však „zachytili“ aj v novom „bloku“ 1415 otázok:

Testové otázky na teoretickú skúšku vodičov motorových vozidiel

pre vykonanie skúšky „**novou**“ elektronickou formou priamo v špecializovaných miestnostiach na okresných dopravných inšpektorátoch. Na uvedený problém, nesúlad otázky skúšobného testu s aktuálne platnými príslušnými právnymi predpismi, sme zodpovedné Ministerstvo vnútra SR upozornili, za odborný podnet nám poďakovali, problémom sa začali zaoberať,...

O čo teda išlo?

Správna odpoveď k danej riadenej križovatke jasne hovorí vodičovi červeného vozidla – pokračovať v jazde a odbočovať vľavo, no signál pre električku s dvomi zvislými bielymi krúžkami – teda podľa vyhlášky svietiacimi jasne určuje električke, že by mala pokračovať v jazde priamo!

Nič na tom nezmenia ani svetelné doplnkové lúče bočných políčok /krúžkov/. Podľa signálov teda majú právo ísť súčasne, čo je samozrejme logický nezmysel.

Ako teda ma k výuke BOZP v doprave pristúpiť samotný lektor? Veľmi zložitá odpoveď, takmer neriešiteľná !

Bližšie o jednej /ne/obyčajnej dopravnej križovatke

Čistá „anabáza“ k bežnej, nejednej dopravnej nehode! Signál pre električku v skúšobnom teste by mal byť jasne graficky, a tiež najmä **zodpovedne** vyjadrený v tomto prípade. Pretože vyhlášky jasne ustanovujú v osobitnom vyjadrení – biely krúžok – svetelné pole svieti, električka ma **vtedy** povolenú jazdu priamo !!!

Netreba tu viac rozpisovať – každý dobrý lektor, ktorý poctivo učí, to rýchlo pochopí. Na uvedenú nezrovnalosť nepozera len autor tohto článku, ako učiteľ s dlhoročnou praxou, ale v tom prípade najmä ako tvorca učebných pomôcok, ktorý skúma „dlhodobu detailne problematiku do hĺbky problému“ a snaží sa ju riešiť pri „**vzdelávaní tak**“, aby sa čo najviac priblížila reálnemu stavu v praxi a korešpondovala s realitou života. To obdobné uplatňuje aj pri tvorbe obdobných, nových pomôcok.

Profesionalita nie je len o splnení úlohy, ale niekedy, žiaľ aj o neobyčajných chybách, vo vyššie spomínanom nesúlade grafiky s realitou, či pri prehlíadaní maličkosti v iných, ďalších prípadoch.

Takéto „maličkosti“ však mali v minulosti v praxi – a nie len ráz, nesmierne tragické následky.

Ak by sme sa pozreli na iný prípad dopravnej križovatky – vhodnejšie z pohľadu vyššej vypovedateľnosti obrázkov je isto žiaduce aj do budúcnosti, upravovať napr. farebné odlíšenie vozovky, napr. jemnou čiernou, ľahkou sivou chodníky, rub značky „Daj prednosť v jazde“ alumíniovou, „hliníkovou“ farbou, ak sú už značky na hliníkovej báze.

Nie všetko ladiť „výslovne splývajúcou bielou“ ako je to v danej križovatke, aby značka Daj prednosť v jazde, nevyzerala ako „deravá“ vo vzťahu k okolitému priestoru, cez ktorú je napríklad priamo a „riadne“ vidieť za ňou plne chodník! Značka predsa v praxi nikdy nie je osadená, ako deravá.

Nebolo by od vecí, a je priam žiaduce, aby príslušné orgány mali zodpovedného metodika, korektora, ktorý by sa vedel v uvedených veciach skvele orientovať, pracovať zodpovedne na veciach vrátane odborných výstupov.

Finálne výstupy tak pôsobia v uvedených prípadoch zmätočne, zavádzajúco vo vzťahu k frekventantovi, nesvedčia o dokonalej právnej pripravenosti obrázkov, od neznámeho autora.

Kde sa v tom prípade nám stratila bezpečnosť práce, pri vedení motorového vozidla ide predsa o životy naše, aj spoluobčanov?

A sme znova pri profesionalite. Takéto grafické chyby i farebné nepresnosti detailov by sa nemali objaviť v tak dôležitom dokumente ako je skúšobný celorepublikový test – kde je uvádzaný zásadný rozpor medzi grafickým vyhotovením testovej križovatky a vyhotovením symbolov vo vyhláškach.

I keď treba plne uznať, aj z pozície autora článku, že križovatky sú znázornené vo výbornej grafickej kvalite, presnosti kreslenia uhlov, pohľadov a prehľadnosti prevedenia.

Zodpovednosť vyžaduje neustálu kontrolu procesov

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, sekcia cestnej dopravy a pozemných komunikácií vydalo k 1.3.2016 túto záväznú „**Učebnú osnovu**“,....

Učebná osnova vodičských kurzov – z pedagogického hľadiska by mala mať názov: **Učebný plán**. Pretože plán určuje názvy predmetov.

Učebná osnova zase určuje počet hodín jednotlivých celkov, či v danom jednotlivých paragrafov a usporiadanie učiva v predmete. Všetko teda závisí na presnosti výuky a správnosti pedagogických výstupov v praxi. Tu dokument, ani lektor predsa nemôže pochybiť. V dokumente sa ďalej uvádza:

a) Výučba predpisov o cestnej premávke a s nimi súvisiacich právnych predpisov je zameraná na výklad:

Tento bod a) je nutné považovať za názov predmetu – teda patrí do kategórie učebného plánu!

Ďalej bod - a - pokračuje v bodoch 1, 2, 3, atd.: obsahom, čo patrí k učebnej osnove:

1. jednotlivých ustanovení predpisov o cestnej premávke a príslušných vykonávacích predpisov,
2. dopravných značiek a dopravných zariadení vrátane svetelných signálov a pokynov na riadenie premávky, atd.

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky je orgánom štátnej správy na úseku dopravy. Je to veľmi dôležitý orgán, ktorý pôsobí na území SR, jeho činnosť sa dotýka denne a bezprostredne výše 5 mil. občanov tohto štátu.

Preto sa oprávnené predpokladá, že takýto orgán požíva oprávnenú vážnosť medzi obyvateľstvom tohto štátu, obdobne ako Ministerstvo vnútra SR. Nim vydávané dokumenty by mali byť teda vydávané tak, aby ich znenie a koncepcia požívala obdobnú vážnosť a nesmierny rešpekt u obyvateľstva.

V praxi sa však možno často stretnúť s chybnými obdobnými výstupmi bohužiaľ aj u iných ministerstiev,...

Ak chceme vyžadovať od občanov rešpektovanie predpisov a zákonných noriem s plnou vážnosťou, teda ich precízne a zodpovedné plnenie, s hrozbou následných postihov za ich neplnenie, musia byť dokumenty skvele pripravené, bezchybné a zodpovedajúce základným poznatkom právnych vied, pedagogických a iných vied i didaktických zásad.

Dovoľujeme si v zmysle uvedeného taktne upozorniť na nepresnosti dokumentov, kde tvorcovia dokumentov zjavne neprejavili vysokú právnu erudovanosť, pri ich tvorbe, nielen z právneho hľadiska, ale aj z hľadiska technicko - pedagogickej stránky.

Záver:

Zámerom autora bolo čitateľom obsažnejšie predostrieť rozšírené pohľady na veľmi širokú škálu problematiky vzdelávacích procesov so zameraním na bezpečnostno-ergonomicko-dopravné systémy a ich právne, praktické a vzdelávacie riešenie. Problematika je neskutočne rozsiahla a je v takom obsiahlom meradle, že ju možno dokonca neustále nekonečne badať či študovať, a vždy je možno nájsť v tejto problematike nové a nové veci.

Aj keď sa autor obsahovo v článku zamerlal podrobnejšie na prvú časť, priestor ďalších častí trochu poodchýlil, aby tak zámerne upriamil pozornosť čitateľa aj k rôznym iným zložitým úskaliam, ktoré ho môžu v živote stretnúť na ceste za čoraz zložitejšou cestou k BOZP, i ďalšiemu životu v praxi.

+
+
+

Treba pevné veriť a dúfať, že po prečítaní tohto článku sa /nielen/ lektorom, ale aj každému čitateľovi trochu viac pootvorí aj z iných pohľadov, náhľad na ich prácu, snaženie a ciele, ktoré si pred seba kladú každý deň, skôr než prekročia prah svojho vzdelávacieho strediska, či inej vzdelávacej ustanovizne.

Želáme všetkým slovenským lektorom, inštruktorm činnosť len v kvalitatívne výborných vzdelávacích pracoviskách, skvele vybavených, s plnou podporou ich zriaďovateľov, či konateľov.

Poznámka:

Symbols :

+
+ ,...sú symboly miesta, kde bol krátený text pre ukážku,...
+
+

